

Twoje prawa

Jako osoby, która doświadczyła wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych przez członków personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych lub powiązany personel

United Nations
Office of the Victims'
Rights Advocate

2023

Twoje prawa

Jako osoby, która doświadczyła wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych przez członków personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych lub powiązany personel

Masz prawo ubiegać się o pomoc i wsparcie ze strony Organizacji Narodów Zjednoczonych, jeżeli doświadczyłeś/aś wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych przez członków personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych lub powiązany personel. Doświadczyłeś/aś niegodziwego traktowania w celach seksualnych, jeżeli brałeś/aś udział w czynności seksualnej, ponieważ zostałeś/eś zastraszony/a lub do niej zmuszony/a, lub też jeśli wyraziłeś/eś zgodę na udział w czynności seksualnej na nierównych warunkach, na przykład w sytuacji braku zdolności do niezależnego podejmowania decyzji lub z obawy przed konsekwencjami odmowy udziału. Zgodnie z zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych, jeśli brałeś/aś udział w czynności seksualnej lub też zostałeś/aś poddana czynności seksualnej w chwili, gdy miałeś/aś mniej niż 18 lat, doświadczyłeś/aś niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Jesteś osobą, która doświadczyła niegodziwego traktowania w celach seksualnych, również jeżeli jedynie usiłowano popełnić wobec ciebie którykolwiek z tych czynów.

Doświadczyłeś/aś wykorzystywania seksualnego, jeżeli obiecywano ci pieniądze, żywność lub inne korzyści, takie jak zakwaterowanie lub zatrudnienie, w zamian za udział w czynności seksualnej z członkiem personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych lub członkiem powiązanego personelu.

Jeśli doświadczyłeś/aś wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych, Organizacja Narodów Zjednoczonych pomoże ci uzyskać opiekę medyczną i innego rodzaju pomoc, jakiej możesz potrzebować i jaką możesz chcieć otrzymać. Jeżeli będziesz sobie tego życzyć, ONZ pomoże ci również sprawdzić, jakie są dostępne w tej sytuacji środki prawne.

Wykorzystywanie seksualne i niegodziwe traktowanie w celach seksualnych jest zabronione dla wszystkich członków personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych i powiązanego personelu.

Takie zdarzenia są niedopuszczalne, niezależnie od ich

okoliczności. Organizacja Narodów Zjednoczonych przekaze skargi dotyczące wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych do zbadania w ramach dochodzenia. Organizacja Narodów Zjednoczonych dołoży wszelkich starań, aby pociągnąć sprawcę do odpowiedzialności. Takie działania mogą obejmować wewnętrzne postępowanie dyscyplinarne lub współpracę z państwami członkowskimi.

Niniejszy dokument opisuje twoje prawa i pomoc, jaką otrzymasz od Organizacji Narodów Zjednoczonych w takiej sytuacji.

Wytyczne Organizacji Narodów Zjednoczonych:

Priorytetem są twoje prawa, potrzeby, bezpieczeństwo i godność.

Masz prawo nie być osądzanym/ą, obwinianym/ą ani pociągany/m/ą do odpowiedzialności za krzywdę poniesioną w związku z wykorzystaniem seksualnym lub niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych.

Zostanie ci zaoferowana pomoc w celu wspierania twojego dobrego samopoczucia i powrotu do zdrowia.

Nie będziesz dyskryminowany/a ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, klasę, kastę, religię, wyznanie, płeć, język, orientację seksualną, tożsamość płciową, wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność, status pobytowy ani z żadnych innych powodów.

Prawa osób, które doświadczyły wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych:

I. Prawo do bycia traktowanym/ą z szacunkiem

- a.** Będziesz traktowany lub traktowana z uprzejmością, współczuciem, w sposób profesjonalny i sprawiedliwy.
- b.** Uszanowana zostanie twoja kultura, wartości i poglądy. Twoje indywidualne potrzeby i świadome wybory będą traktowane jako

2. Prawo do otrzymania pomocy i wsparcia

- a. Masz prawo do otrzymania pomocy i wsparcia zgodnie ze swoimi indywidualnymi potrzebami.
- b. Dostęp do pomocy i wsparcia nie zależy od tego, czy i w jaki sposób współpracujesz w ramach dochodzenia lub procesu rozliczającego sprawców.
- c. Jeśli będziesz tego chcieć i potrzebować, ONZ pomoże ci w poszukiwaniu i uzyskaniu doraźnej pomocy, w tym opieki medycznej, również w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego; wsparcia psychologicznego; środków do życia i podstawowej pomocy materialnej, takiej jak żywność, odzież, transport i bezpieczne schronienie.
- d. Jeśli będziesz tego chcieć i potrzebować, ONZ pomoże ci w poszukiwaniu i uzyskaniu pomocy długoterminowej, takiej jak kompleksowa opieka zdrowotna, wsparcie psychologiczne, dostęp do pomocy prawnej, wsparcie w zakresie środków do życia, szkolenie umiejętności.
- e. Chcemy zapewnić ci wsparcie emocjonalne oraz działać zgodnie z twoim życzeniem i najlepszym interesem, masz więc również prawo do tego, by przy wyborze lub dostępie do pomocy i wsparcia towarzyszyła ci osoba, której ufasz.
- f. Jeżeli nie masz jeszcze ukończonych 18 lat, wszelka udzielana ci pomoc lub usługi będą uwzględniać twój wiek i indywidualne potrzeby, w tym na przykład reintegrację szkolną.
- g. Masz prawo w dowolnym momencie odmówić skorzystania z jakiegokolwiek formy pomocy lub wsparcia, również po rozpoczęciu korzystania z takiej pomocy lub wsparcia. Taka decyzja nie ma wpływu na twoje prawo do zwrócenia się o pomoc i do uzyskania jej na późniejszym etapie.

3. Prawo do sprawiedliwości i rozliczenia sprawców

- a. W sytuacji wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych przez członków personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych lub członków powiązanego personelu masz prawo złożyć skargę do Organizacji Narodów Zjednoczonych, która jest odpowiedzialna za przekazanie takiej skargi do zbadania w ramach dochodzenia.
- b. Masz prawo domagać się sprawiedliwości i rozliczenia sprawców poniesionych przez ciebie krzywd w ramach postępowań karnych i cywilnych, a także za pomocą dostępnych mechanizmów administracyjnych, dyscyplinarnych i pozasądowych.
- c. Jeśli takie będzie twoje życzenie, Organizacja Narodów Zjednoczonych pomoże ci znaleźć informacje na temat tego, jak uzyskać dostęp do pomocy prawnej i jak najlepiej dochodzić sprawiedliwości i rozliczenia sprawców, w tym w ramach postępowań krajowych.
- d. Jeśli twoje dziecko urodziło się w wyniku wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych, Organizacja Narodów Zjednoczonych dołoży starań, by pomóc ci w uzyskaniu informacji oraz pomocy prawnej w związku z ustaleniem ojcostwa i związanych z tym roszczeń – jeśli będziesz sobie tego życzyć.

4. Prawo do decydowania o tym, w jaki sposób chcesz uczestniczyć w postępowaniach prowadzonych przez ONZ

- a. Masz prawo zdecydować, czy chcesz wziąć udział lub współpracować w ramach jakichkolwiek procesów lub postępowań Organizacji Narodów Zjednoczonych, w tym tych wynikających z tego, że doświadczyłeś lub doświadczyłaś wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych.
- b. Jeżeli w jakimkolwiek momencie postanowisz nie brać udziału w takich postępowaniach lub nie współpracować w ich ramach, wybór ten może mieć wpływ na wynik dochodzenia, w tym na odpowiedzialność sprawcy.

5. Prawo do uzyskania informacji

- a. Masz prawo jak najszybciej uzyskać informacje na temat procesów i procedur związanych ze zgłaszaniem przypadków wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych.
  - b. Masz prawo otrzymać informacje o wszystkich dostępnych usługach, w ramach których możesz uzyskać pomoc. Jeżeli twoje dziecko urodziło się w wyniku wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych, takie informacje będą uwzględniały informacje o sposobach ustalenia ojcostwa, dochodzenia alimentów i o innych prawach przysługujących twojemu dziecku.
  - c. Masz prawo otrzymać informacje o statusie dochodzenia i wszelkich innych postępowań.
  - d. Masz prawo żądać otrzymania informacji w języku, który znasz, oraz w sposób dla ciebie jasny i zrozumiały, z uwzględnieniem twojej sytuacji osobistej, w tym niepełnosprawności w zakresie słuchu, wzroku lub też niepełnosprawności intelektualnej. Jeżeli nie masz jeszcze ukończonych 18 lat, masz prawo do otrzymania informacji w sposób uwzględniający twój wiek.
- Masz również prawo do uzyskania informacji o swojej roli i wyborach dostępnych w ramach twojego udziału w dochodzeniu i innych postępowaniach. ONZ pomoże ci uzyskać takie informacje i w pełni je zrozumieć.

6. Prawo do bycia wysłuchanym/ą

- a. Masz prawo wyrażać swoje poglądy w każdej kwestii związanej z tymi prawami oraz zostać wysłuchanym/ą. Masz również prawo do występowania w swoim imieniu w celu wskazania swoich potrzeb. To, co powiesz, będzie brane pod uwagę przy podejmowaniu przez Organizację Narodów Zjednoczonych jakichkolwiek decyzji lub działań, które mogą mieć wpływ na twoje bezpieczeństwo, godność lub dobre samopoczucie lub też na bezpieczeństwo, godność i dobre samopoczucie twoich bliskich.
- b. Chcemy zapewnić ci wsparcie emocjonalne i praktyczne oraz działać zgodnie z twoim życzeniem i najlepszym interesem, masz więc również prawo do tego, by we wszelkich procedurach w ramach dochodzenia towarzyszyła ci osoba, której ufasz. W pewnych okolicznościach może towarzyszyć ci przedstawiciel prawny.
- c. Masz prawo, aby uwzględnione zostały twoje indywidualne potrzeby i okoliczności osobiste, które mogą wpływać na twoją zdolność skutecznego korzystania z prawa do bycia wysłuchanym/ą. Jeżeli nie masz jeszcze ukończonych 18 lat, masz prawo do tego, by wszelkie procedury, rozmowy lub spotkania w ramach dochodzenia prowadzone były w sposób uwzględniający twój wiek. Masz prawo postanowić, że chcesz, aby podczas takich procedur, rozmów lub spotkań towarzyszyła ci osoba, której ufasz.
- d. Masz prawo stowarzyszenia się i organizowania z innymi osobami, które doświadczyły wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych – jeśli taka będzie wasza wola.

7. Prawo do prywatności i poufności

- a. Masz prawo zdecydować, jakie informacje o swojej sytuacji chcesz przekazać Organizacji Narodów Zjednoczonych. Możesz nie chcieć przekazywać żadnych informacji lub też możesz postanowić o zaprzestaniu przekazywania informacji.
Może to mieć wpływ na zakres i/lub wynik dochodzenia.
- b. Masz prawo do poufności, jeśli jednak przekazesz jakiegokolwiek identyfikujące cię informacje Organizacji Narodów Zjednoczonych, takie informacje mogą zostać przekazane członkom personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych, którzy muszą je poznać, aby sprawca został pociągnięty do odpowiedzialności. Masz prawo zażądać, aby wszelkie identyfikujące cię informacje nie zostały ujawnione podmiotom spoza Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- c. Masz prawo uzyskać informacje o planowanym wykorzystaniu wszelkich informacji, które zdecydujesz się przekazać, w tym o tym, komu takie informacje mogą zostać ujawnione. Pamiętaj, że wszelkie decyzje o zachowaniu informacji w poufności mogą ograniczać zakres dochodzenia, w tym możliwość pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności. Twoja decyzja o nieprzekazywaniu informacji nie będzie miała wpływu na twoje prawo do otrzymania pomocy i wsparcia.
- d. Masz prawo zostać poinformowanym/ą przez Organizację Narodów Zjednoczonych o tym, jakie w ocenie ONZ mogą być potencjalne konsekwencje twojej skargi dla twojego bezpieczeństwa i bezpieczeństwa twoich bliskich.

8. Prawo do ochrony prawnego

- a. Zapewnienie ci bezpieczeństwa ma ogromne znaczenie dla Organizacji Narodów Zjednoczonych. Nieakceptowalne są wszelkie szykany, zastraszanie i odwet za zgłoszenie zdarzeń, których doświadczyłeś/aś, których byłeś/aś świadkiem lub których doświadczyły bliskie ci osoby, lub też zgłaszanych w twoim imieniu przez jakichkolwiek świadków. Jeśli zgłosisz takie zdarzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych, podejmie ona działania – we współpracy z organami państwowymi lub organizacjami pozarządowymi oraz zgodnie z twoim życzeniem – w celu zapewnienia ci bezpieczeństwa fizycznego i ochrony przed dalszą traumą lub wtórną wiktymizacją.
- b. Organizacja Narodów Zjednoczonych podejmie wszelkie możliwe działania w celu zapewnienia ci ochrony przed kontaktem z domniemanym sprawcą podczas jakichkolwiek procesów lub postępowań prowadzonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych.
- c. Organizacja Narodów Zjednoczonych będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu dopilnowania, aby w ramach każdego postępowania krajowego dostępne były środki ochrony.

9. Prawo do skorzystania ze środka

- a. Za wykorzystywanie seksualne i niegodziwe traktowanie w celach seksualnych sprawcy są odpowiedzialni indywidualnie. Masz prawo dochodzić od nich środków prawnych, które potwierdzą wyrządzoną ci krzywdę i pomogą ją naprawić. Środki prawne, do których masz prawo, będą zależeć od prawa kraju, w którym prowadzone jest dochodzenie lub przesłuchania w twojej sprawie i mogą one polegać na rekompensacie finansowej; rehabilitacji fizycznej i psychologicznej oraz wsparciu materialnym; przeprosinach; lub środkach gwarantujących, że taka sytuacja się nie powtórzy.
- b. Jeżeli ustalono ojcostwo dziecka urodzonego w wyniku wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych, masz prawo do wszczęcia postępowania przeciwko ojcu w celu zobowiązania go do przyjęcia odpowiedzialności rodzicielskiej, w tym poprzez zobowiązanie go do zapewnienia alimentów zgodnie z obowiązującym prawem kraju, w którym sprawa jest rozpoznawana. Twoje dziecko może mieć możliwość dochodzenia dalszych praw, takich jak te związane z obywatelstwem ojca. Organizacja Narodów Zjednoczonych pomoże ci w tych procesach i będzie współpracować z odpowiednim państwem, aby ułatwić sprawiedliwe rozstrzygnięcie tych roszczeń.

10. Prawo do złożenia skargi na otrzymaną pomoc

- a. Jeżeli twoim zdaniem ONZ nie przestrzegała praw określonych w tym dokumencie, masz prawo złożyć skargę do Biura Rzecznika Praw Ofiar. Jeśli takie będzie twoje życzenie, skarga zostanie rozpatrzona i uzyskasz informacje o statusie podjętych w związku z tym działań.
- b. W przypadku złożenia skargi będziesz chroniony/a przed jakimikolwiek represjami ze strony ONZ.

Skontaktuj się z Biurem Rzecznika Praw Ofiar pod adresem: ovra@un.org.